

A bírálóbizottság értékelése

Horváth Kornélia értekezése nagyon fontos lírai életművet vizsgál beható jártassággal. Munkájában Petri György költészetének elemzése alapvetően verselméleti és líratörténeti megközelítésből történik, ahol is egyfelől egy sor mérvadó vers- és ritmuselmélet hozadékait, kérdéseit, problémáit mérlegeli, elemzi és hasznosítja az értekezés Petri életművének vonatkozásában, másfelől vizsgálja e költészet líratörténeti kapcsolódásait több idevonható szerző költeményei kapcsán (Dante, Vörösmarty, Arany, Kosztolányi, József Attila, Pilinszky és mások). A munka kettős hozadékkal bír, egyfelől egy Petri György-monográfiát állít elő, másrészt pedig egy poétikaelméleti munkát vázol fel, mely a magyar költészet egy lényeges alakulási fordulata kapcsán számos meghatározó líraelméleti jelenséget tárgyal (ritmus, metrika és szemantika viszonya, az aposztrophé szerepe a lírai beszéd és költői önprezentáció retorikájában stb.). Az értekezés részletesen vizsgálja a Petri-kötetek versnyelvi, ezen belül ritmikai hátterét és e formaelemzés tanulságait köti össze tematikus életmegfogalmazások nyelvileg egyszerre integratív és megbontó tendenciáival, jelentős szakmai többletet adva a korábbi Petri-publikációkhoz. A munka kettős értelemben is kiemelkedő teljesítmény: egyrészt magyar költészettörténeti szempontból elmélyült, átfogó versszövegek és elméleti írások értelmezésén alapuló költészettörténeti írás, másrészt fontos elméleti-poétikai eredményeket mutat fel átfogó líraelméleti kérdések kapcsán, jelez több folyamatot és poétikai jelenséget, amelyek meghatározzák a későmodern/posztmodern költészet küszöbértékeit, elveit. Eközben a Petri-életmű azon aspektusaira helyezi a hangsúlyt, amelyek alkalmasak arra, hogy elemzésük egyfelől a poétikai (verselméleti) jellemzés eszköztárának segítségével felülvizsgálja a kritikai és irodalomtudományos recepció legmeghatározóbbnak bizonyult téziseit, valamint, másfelől, demonstrálja és tesztelje azt a módszertant, amelyet a szerző követ és amelyhez korábbi munkáiban is ragaszkodott. Elemzései azokon a pontokon a legerőteljesebbek, szolgálnak értékes adalékokkal a Petri-líra megértéséhez, amikor az orosz formalizmus által felkínált szemléleti alapokon verseket a hangzás, illetve az írott anyagszerűség legelemibb rétegét vizsgálva jut el következtetésekhez. Az értekezés verselemzéseiben ebben a vonatkozásban nagyszerűek. A disszertáció számos új eredménnyel gazdagítja és pontosítja a szakirodalomban korábban már rendelkezésre álló ismereteket a Petri életművében meghatározó módon jelenlévő költészettörténeti hagyomány jellegéről. Ebben a tekintetben egyrészt a Petri költészetét a (késő)romantikus költői nyelvhez, különösen Aranyhoz fűző szálak feltárása, valamint a Petri-Kosztolányi viszony értelmezésére tett kísérlete emelhető ki.

Helyenként jelentősen eltérő mértékben és súllyal, de mindhárom bírálat megfogalmaz fontos pontokat érintő ellenvetéseket, hiányérzeteket, kritikai észrevételeket. felvethető a kérdés, mennyire nyomatékosan lép túl az értekezés a szerző korábbi Petri-könyvén. A bírálóbizottság felhívja a figyelmet a „monográfiá”-nak keresztelt értekezés szerkezetében nem igazán meggyőzően megoldott jellegére. A Petri poétikájáról nyújtott képet a disszertáció nem tagolja kellőképpen – pl. vissza- vagy előreutalások segítségével, továbbá hangsúlyeltolódások, transzformációk elemzésével –, nem arányosítja minden ponton a Petrit és másokat tárgyaló alfejezetek, passzusok egymáshoz való viszonyát, sőt ismétlődések is előfordulnak. Ugyancsak utalni kell a „konzervatív” fogalmának viszonylagosítható jelentéskörére Petrinél, amennyiben e fogalom kizárólagos vezérférfaként való kezelése eltekint az életmű innovatív karakterétől vagy háttérbe szorítja ezt. Megállapítható, hogy a ritmus vizsgálata az értekezésben túlnyomó részben

szemantikai alapokon történik. Felmerül továbbá a biografikus én, lírai én és szerzői én, illetve én, szubjektivitás és szöveg viszonyának bizonyos fokú tisztázatlansága, nem kiforrottsága a dolgozatban, akárcsak a narratíva és líra(i) kötetkompozíciók viszonyának nem teljesen kielégítő magyarázata. A bizottság hiányolja továbbá a kortárs magyar lírai termés idevonatkozatható részének, műveinek, szerzőinek, a Petri-szakerődalom több tételének bevonását az értelmezésbe, bizonyos műfaji emlékezetek és minták, valamint korszakfogalmak nem eléggé alapos történeti rekonstrukcióját, továbbá Petri utóéletének kérdései, az életmű esztétikai-kritikai értékelésének alakulása is részben kimarad az értekezés homlokteréből. Megemlítjük a romantika fogalmának vitatható használatát és Petrire történő alkalmazhatóságának kérdésességét. Egyes versértelmezések megalapozottsága és hatékonysága kapcsán szintén felvethetők kritikai kérdések. A további hozzászólásokra adott válaszai a jelöltnek nem voltak minden szempontból kielégítőek.